

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Sayı:

Ankara .... / .... / 2022

DANIŞTAY BAŞKANLIĞINA

Savunma Alınmadan Yürütmenin Durdurulması İstemlidir.
Duruşma İstemlidir.

DAVACI : Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı
Oğuzlar Mah. Barış Manço Cad. Av. Özdemir Özok Sokak
No: 8 Balgat Ankara

VEKİLLERİ :
Aynı Adreste.

DAVALI : T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Nasuh Akar Mah. Türkocağı Cad. No: 2 Çankaya Ankara

KONU : 01.03.2022 tarih 31765 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Maden Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”in 1. maddesinin iptali ile yargılama sonuçlanıp hüküm kesinleşinceye kadar savunma alınmadan yürütmenin durdurulması istemidir.

RESMÎ GAZETE

YAYIM TARİHİ : 01.03.2022

OLAYLAR ve

HUKUKSAL NEDENLER :

I- TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİNİN DAVA AÇMA HAK VE YETKİSİ:

Bilindiği üzere, Anayasa’nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuk güvenliğini sağlayan, Anayasa’ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve yasalarla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa’nın 135. maddesinin birinci fıkrası uyarınca, “Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğu ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir”.

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Sayı:

Ankara .... / .... / 2022

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 109. maddesine göre ise, Türkiye Barolar Birliği, bütün baroların katılımıyla oluşan, kamu kurumu niteliğinde, tüzel kişiliğe sahip bir meslek kuruluşudur. Türkiye Barolar Birliği, kurulduğu günden bu yana yasaların bir meslek kuruluşu olarak kendisine yüklediği görevlerinin yanında, toplumun hukuki sorunlarıyla ilgili görüş ve önerileriyle de Türk hukuk sisteminin gelişmesine katkı sağlamış olup, sağlamaya da devam edecektir.

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun "Birliğin görevleri" başlıklı 110. maddesinin 17. bendinde bütün baroların katılımı ile oluşan kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olan Türkiye Barolar Birliğine "Hukukun üstünlüğünü ve insan haklarını savunmak ve korumak, bu kavramlara işlerlik kazandırmak" görevi verilmiş olup, aşağıda açıklanan nedenler uyarınca iptal davasına konu ettiğimiz "Maden Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" in uygulanması halinde çok kısa vadede zeytin alanlarının âdeta talanına olanak verilerek zeytinlik alanlar dolayısıyla anayasal güvence altında bulunan mülkiyet hakkı, tarımın korunması ve tarım çalışanları hakları ile Anayasa'nın 56. maddesinde düzenlenen sağlıklı bir çevrede yaşam hakkı zarar göreceğinden; kanun koyucunun müvekkil Türkiye Barolar Birliğine verdiği görev ve yetki uyarınca, müvekkil Birliğin dava açma hak ve yetkisi bulunmaktadır.

Nitekim Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun aşağıda alıntılanan 23.12.2020 tarih 2020/1033- 3395 sayılı kararında baroların insan haklarını korumak ve hukukun üstünlüğünü sağlamak görevi çerçevesinde, iptal davasına konu işlemin hukukun üstünlüğü, hukuk devleti ilkesi, genel kamu yararı, Anayasa ile koruma altına alınan hak ve özgürlüklerin ihlaline yol açıp açmadığı değerlendirilerek baroların dolayısıyla aynı yasa hükmü müvekkil Türkiye Barolar Birliği için de düzenlendiğinden; Birliğin iptal davası açma menfaat ve ehliyetinin kabul edilmesi gerektiği ifade edilmiştir:

*"Dava konusu uyuşmazlıkta davacı kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının genel nitelikteki düzenleyici işlemlere karşı, kural olarak kuruluş yasalarında gösterilen amaçları doğrultusunda dava açma ehliyeti bulunmaktadır. Nitekim, konuyla ilgili yasal düzenlemelerde de, bu kuruluşların amaçları dışında faaliyette bulunamayacakları açık bir biçimde yer almıştır. Diğer taraftan, 1136 sayılı Kanun'un 76. ve 95/21. maddelerinde yapılan ve yukarıda açıklanan yasal değişiklikten sonra **baroların; mesleki bir örgüt olmanın ötesinde hukukun üstünlüğünü, insan haklarını savunmak ve korumak gibi bir işlev yüklenmesi nedeniyle diğer meslek örgütlerinden farklı bir konuma sahip olduğu açıktır. Danıştay kararları ışığında konuya bakıldığında; Avukatlık Kanunu'nda yapılan değişiklikten sonra açılan davalarda dava açma ehliyetinin bulunup bulunmadığı saptanırken, iptal davasının genel amacının yanı sıra dava konusu idari işlemin, hukukun üstünlüğünü, hukuk devleti ilkesini, genel kamu yararı, Anayasa ile koruma altına alınan eşitlik, kişinin dokunulmazlığı, özel hayatın gizliliği, kanunsuz suç ve ceza olamayacağı gibi temel insan haklarını ihlal edip etmediğine ve yargı kararlarının uygulanmaması veya geçersiz kılınması gibi hukuk devleti ilkesini zedeleyen bir durumun olayda söz konusu olup***

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Sayı:

Ankara .... / .... / 2022

olmadığına bakılarak menfaat ilgisinin olaya özgü, ancak daha geniş yorumlandığı görülmektedir.

Nitekim, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun, baronun açtığı başka bir davada 07/04/2005 tarih ve E:2003/417, K:2005/234 sayılı kararıyla; hukukun üstünlüğünü ve insan haklarını savunmakla görevli bulunan Baronun, dava konusu Yönetmelik hükümleri ile Anayasa'nın eşitlik ilkesinin, kişinin dokunulmazlığı ilkesinin, özel hayatın gizliliği ilkesinin, kanunsuz suç ve ceza olamayacağı ilkesinin, temel hak ve özgürlüklerin ancak Kanunla sınırlanabileceği ilkesinin ihlal edildiğini, öğrenim özgürlüğünün engellendiğini öne sürerek bakılan davayı açtığı göz önünde bulundurulduğunda, iptalini istediği Yönetmelik hükümleri ile menfaat ilgisinin bulunduğu açık olduğu gerekçesiyle davacının dava açma ehliyetinin bulunduğu kabul edilmiştir. Dava açma ehliyeti, davanın esasının incelenbilmesinin ön koşuludur.

Davacı tarafından, dava konusu düzenlemelerin, başta Anayasa olmak üzere ulusal ve uluslararası kişi hak ve hürriyetlerini esas alan temel düzenlemelere aykırı olduğu, söz konusu duyurunun Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. maddesinde ve Anayasa'nın 20. maddesinde düzenlenen özel yaşamın gizliliğini ihlal ettiği, ancak yasa ile temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılabilmesi, yapılan sınırlamanın orantılı ve ölçülü olduğundan da söz edilemeyeceği savıyla açılan davanın, bu özelliği itibarıyla genel kamu yararı ile ilgili bulunduğu açıktır. Bu nedenle, hukukun üstünlüğünü koruma görevi ve yükümlülüğü bulunan davacı Baro Başkanlığının, dava konusu düzenlemenin değinilen niteliği gereği dava açma ehliyeti bulunmakta olup, işin esasının incelenmesi suretiyle bir karar verilmesi gerektiği sonucuna varıldığından, davanın ehliyet yönünden reddine ilişkin Daire kararında hukuki isabet görülmemiştir.”

Bundan başka 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde iptal davalarının; idarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılabilmesi hükmüne bağlanmış olup aşağıda alıntılanan kararda menfaat kavramı, idarenin hukuka uygunluğunun sağlanması bağlamında yorumlanmaktadır:

“2577 sayılı İdari Yargılama usulü Kanununun 2/1-a maddesinde, iptal davasının subjektif ehliyet koşulu ‘menfaat ihlali’ olarak yer almışken, bu koşul 4001 sayılı Yasayla; çevre, tarihi ve kültürel değerlerin korunması ve imar uygulamaları gibi kamu yararını yakından ilgilendiren hususlar hariç olmak üzere ‘kişisel hak ihlali’ olarak değiştirilmiş; ancak 2577 sayılı Yasanın 4001 sayılı Yasayla değişik 2/1-a maddesi Anayasa Mahkemesinin 21.09.1995 günlü, E: 1995/27, K: 1995/47 sayılı kararıyla iptal edilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin, yukarıda belirtilen iptal kararından sonra bu konuda yeni bir düzenleme yapılmamakla birlikte; iptal davasının içtihat ve doktrinde belirlenen hukuki nitelikleri göz önüne alındığında, idare hukuku alanında tek taraflı irade açıklamasıyla kesin ve yürütülmesi zorunlu nitelikte tesis edilen idari işlemlerin, bu idari işlemlerle kişisel, meşru

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Sayı:

Ankara .... / .... / 2022

ve güncel bir menfaat ilgisi olanlar tarafından iptal davasına konu edilebileceğinin kabulü zorunludur.

Taraf ilişkisinin kurulması için gerekli olan kişisel, meşru ve güncel bir menfaat alakasının varlığı, davanın niteliğine ve özelliğine göre idari yargı yerlerince belirlenmekte, davacının idari işlemle ciddi ve makul, maddi ve manevi bir ilişkisinin bulunduğu anlaşılması, dava açma ehliyeti için yeterli sayılmaktadır.

Ayrıca, iptal davaları ile idari işlemlerin hukuka uygun olup olmadığının saptanmasına, hukukun üstünlüğünün sağlanmasına, böylece de idarenin hukuka bağlılığının belirlenmesine, sonuçta hukuk devleti ilkesinin gerçekleştirilebilmesine olanak sağlandığından bu davalarda menfaat ilişkisinin bu amaç doğrultusunda yorumlanması gerekmektedir. (Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 26.05.2000 tarih E.1999/390, K.2000/761 sayılı kararı)

Anayasa'nın 56. maddesinin birinci ve ikinci fıkraları "*Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir.*" hükmünü içermektedir. Anayasal güvence altında olan "çevre hakkı" özetle üç unsur barındırmaktadır:

- Bilgi edinme
- Halkın katılımı
- Yargıya başvuru

Sözü edilen anayasal hakkın kullanılması, verdiği korumadan yararlanılması için "herkes" in çevre konusunda yargıya başvurma hakkının bulunduğu kabulü gerekmektedir.

Danıştay, bu bağlamda meslek kuruluşlarının birçok alanda örgütlü hareket edebilme imkânı sağlaması nedeniyle hak arama özgürlüğünün bireyler halinde kullanılmasının yaratabileceği güçlüklerin önüne geçilmesinde de önemli bir araç görevi üstlendiğini belirterek, Anayasa'ya koşut olarak Çevre Kanunu'nda çevrenin korunmasının "herkes" için bir ödev olduğunun kabul edildiğini, hatta meslek kuruluşlarının bu amacın gerçekleştirilmesi bakımından öncelikli role sahip olmaları gerektiğine vurgu yapıldığını, ifade etmektedir (Danıştay 10. Dairesi'nin 31.12.2012 tarih ve E. 2012/925, K. 2012/7169 sayılı kararı, aktaran Süheyla Suzan Gökalp Alica, Çevrenin Korunmasına İlişkin İptal Davalarında Kişisel Menfaat Kavramı, TBB Dergisi, 2108 (139): 181.

Yine 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 3. maddesinin a bendi uyarınca; "*Başta idare, meslek odaları, birlikler ve sivil toplum kuruluşları olmak üzere herkes,*" in çevrenin korunması ve kirliliğin önlenmesi ile görevli olduğu hükme bağlanmış; meslek odalarına, birliklere ve tüm sivil toplum örgütlerine çevrenin korunması konusunda sorumluluk yüklenmiştir.

Anılan Kanununun 30. maddesine göre; çevreyi kirleten veya bozan bir faaliyetten zarar gören veya haberdar olan herkesin ilgili mercilere başvurarak faaliyetle ilgili gerekli önlemlerin alınmasını veya faaliyetin durdurulmasını isteyebileceği hükme bağlanmıştır. Madde metninde geçen "herkes"

ibaresinin, haberdar olan herkesi kapsadığı, yine metinde yer alan başvurulacak “ilgili merci”nin de yargıya da başvurma olanağını içerdiğinin kabulü gerekmektedir.

Her ne kadar Çevresel Konularda Halkın Bilgiye Erişimi, Karar Alma Sürecine Katılımı ve Yargıya Başvuru Sözleşmesi (Aarhus Sözleşmesi) ülkemiz tarafından henüz imzalanmamış olsa da, dünyanın bir parçası olan ülkemiz ve yakın gelecekte artarak devam edeceği öngörülen iklim krizi dikkate alındığında; çevrenin korunması ve sürdürülebilir yaşamın sağlanması adına çevre davalarında menfaat kriterinin iptal davalarında aranan kişisel, meşru ve güncel unsurları yönünden daha da geniş yorumlanması elzemdir.

II- DAVA KONUSU DÜZENLEYİCİ İŞLEM VE İPTAL NEDENLERİ:

Davalı T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından hazırlanan “Maden Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”, (Ek-1) 01.03.2022 tarih 31765 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Sözü edilen Yönetmeliğin iptali isteminde bulunduğumuz 1. maddesi ile 21/9/2017 tarihli ve 30187 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Maden Yönetmeliğinin 115 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

“(4) Ülkenin elektrik ihtiyacını karşılamak üzere yürütülen madencilik faaliyetlerinin tapuda zeytinlik olarak kayıtlı olan alanlara denk gelmesi ve faaliyetlerin başka alanlarda yürütülmesinin mümkün olmaması durumunda madencilik faaliyeti yürütecek kişinin faaliyetlerin bitiminde sahayı rehabilite ederek eski hale getireceğini taahhüt etmesi şartıyla Genel Müdürlük tarafından belirlenen çalışma takvimi içerisinde zeytin sahasının madencilik faaliyeti yürütülecek kısmının taşınmasına, sahada madencilik faaliyetleri yürütülmesine ve bu faaliyetlere ilişkin geçici tesisler inşa edilmesine kamu yararı dikkate alınarak Bakanlıkça izin verilebilir. Zeytin sahasının taşınmasının mümkün olmadığı durumlarda sahada madencilik faaliyetleri yürütülmesine ve bu faaliyetlere ilişkin geçici tesisler inşa edilmesine kamu yararı dikkate alınarak Bakanlıkça izin verilebilmesi için madencilik faaliyeti yürütecek kişinin madencilik faaliyetleri bitiminde sahayı rehabilite ederek eski hale getireceğini ve Tarım ve Orman Bakanlığınca uygun görülecek alanda dikim normlarına uygun, faaliyet yürütülecek saha ile eşdeğer büyüklükte zeytin bahçesi tesis edeceğini taahhüt etmesi zorunludur. Bu fıkra kapsamında zeytin sahasının taşınmasına ilişkin tüm masraflardan ve zeytin sahasının taşınmasından kaynaklanan tüm taleplerden madencilik faaliyeti yürütmesi yönünde lehine karar verilen kişi sorumludur. Bu fıkra kapsamında zeytin sahasının taşınmasına ilişkin usul ve esaslar Tarım ve Orman Bakanlığının uygun görüşü alınarak Bakanlıkça, zeytin bahçesi tesis edilmesine ilişkin usul ve esaslar Tarım ve Orman Bakanlığınca belirlenir.”

III- YETKİ GASPI -KİŞİ YÖNÜNDEN YETKİSİZLİK:-

Malumunuz olduğu üzere; “İdare hukuku ilkelerine göre, idarenin ve kamu görevlilerinin yetkileri, önceden yasalarla belirtilmiştir. Yetki ile ilgili bazı kurallar, yargı içtihatlarıyla da belirlenmiş olabilir. İdari işlemlerdeki < yetki paralelliği ilkesi> bunun belirgin örneğidir. Danıştay içtihatlarına göre, işlemi yapmaya yetkili olan yer, yasalarda açık bir kural bulunmayan durumlarda, işlemi değiştirmeye, ya da kaldırmaya da yetkilidir. Yetkinin dışına çıkılarak yapılan işlemler, hukuka aykırı olur ve iptali gerekir.” (Prof. Dr. A.Şeref Gözübüyük, Prof.Dr. Turgut Tan; İdare Hukuku Cilt II İdari Yargılama Hukuku; Güncelleştirilmiş 9. Bası 2017, Ankara; sh.421)

İdare hukukunda kişi yönünden yetkisizlik olarak tanımlanan yetki gaspı; dava konusu Edilen Yönetmelik maddesinde olduğu gibi; “Aralarında herhangi bir ast üst ilişkisi bulunmayan yerlerden biri, diğeri yerine karar alabilir. Böyle bir durumda yapılan işlem, yetki yönünden sakat olur. Örneğin, bir bakanın ya da bakanlığın, başka bir bakanın ya da bakanlığın yetkisi içine giren bir konuda karar alması gibi.” (Prof. Dr. A.Şeref Gözübüyük, Prof.Dr. Turgut Tan; İdare Hukuku Cilt II İdari Yargılama Hukuku; Güncelleştirilmiş 9. Bası 2017, Ankara; sh.438)

İptal davasına konu düzenlemenin yer aldığı Maden Yönetmeliği'nin dayanağı, 3213 sayılı Maden Kanunu olup iptali istenilen madde, bu yasa ve Maden Yönetmeliğinde yer almayan ve alması da mümkün bulunmayan zeytinlikler hakkındadır.

Bu yönetmelik değişikliğinden doğrudan zeytin sahaları etkilenecektir. **Oysa, Zeytinciliğin Islahı Hakkındaki 3573 sayılı Kanun'a göre, zeytinlikler ve yabaniler için düzenleme yapma yetkisi Tarım ve Orman Bakanlığınınadır. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, kendi çalışma alanına giren Maden Yönetmeliği değişikliği ile fiilen Tarım ve Orman Bakanlığının görev alanı, çalışma konusu olan 3573 sayılı yasada ya da bu yasaya dayalı Yönetmelikte değişiklik yapamaz, yasayı hükümsüz kılamaz.**

Özel Kanun niteliğindeki 3573 sayılı Kanun'a dayanan Yönetmelikte değişiklik yapma yetkisi yalnız Tarım ve Orman Bakanlığında olduğu için, aşağıda Anayasa, Uluslararası Anlaşma ve kanuna aykırılıkları ayrıntı şekilde sıralanacak olan iptali istenen düzenlemenin öncelikle yetki yönünden sakat olduğunun kabulü gerekmektedir.

IV- MEVZUAT VE HUKUKİ NEDENLER:

A- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyetinin hukuk devleti olduğu belirtildikten sonra, 35. maddesinde “Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir..” hükmü yer almıştır.

Öte yandan Anayasanın 45. maddesinde “Devlet, tarım arazileri ile çayır ve mer'aların amaç dışı kullanılmasını ve tahribini önlemek, tarımsal üretim planlaması ilkelerine uygun olarak bitkisel

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Sayı:

Ankara .... / .... / 2022

ve hayvansal üretimi artırmak maksadıyla, tarım ve hayvancılıkla uğraşanların işletme araç ve gereçlerinin ve diğer girdilerinin sağlanmasını kolaylaştırır....” hükmü bulunup, 56. maddesinde de “Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir....” kuralına yer verilmiştir.

B- Anayasanın “Milletlerarası andlaşmaları uygun bulma” kenar başlıklı 90. maddesinde “...Usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. (Ek cümle: 7/5/2004-5170/7 md.) Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır.” hükmü yer almaktadır.

Alıntılanan anayasal hükme uygun biçimde 01/12/2009 günlü 5929 sayılı Kanunla kabul edilerek katılmamız uygun bulunan ve 20/02/2010 günlü 27499 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 2005 Uluslararası Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Anlaşması’nın 1. maddesinde “sözleşmenin genel amacının dünya zeytin yetiştiriciliğinin entegre ve sürdürülebilir gelişimi için uluslar arası işbirliğini güçlendirmek ürün kalitesini iyileştirmek ve buna dikkati çekmek için gösterilen çabalar ve atılan adımları ilerletmek, bilhassa çevrenin korunması ve muhafaza edilmesi maksadıyla zeytincilik ve çevre arasındaki etkileşimi iyileştirmek için gösterilen çabalar ve atılan adımları ilerletmek; zeytin ağaçlarının genetik kaynaklarının muhafaza edilmesi için faaliyetler yürütmek olduğu” belirtilmiş olup 34. maddesinde ise; “Üyeler zeytin ve zeytinyağı üretiminin tüm aşamalarında çevresel ve ekolojik hususlara gereken önemi verecek ve Üyeler Konseyi tarafından bu alanda karşılaşılan herhangi bir problemin iyileştirilmesi veya çözülmesi için gerekli addedilen faaliyetleri yürütmeyi üstlenecektir.” kuralına yer verilmiştir.

C- 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabancılarının Aşılattırılması Hakkında Kanununun 17. maddesinde “Devlet, zeytinciliğin ıslahı, yeni zeytin dikim alanlarının tespiti, zeytin dikim ve yetiştirilmesinin teşviki ile verimin artırılması, hastalık ve zararlılarla mücadele ile ürün elde etmekte masrafları azaltıcı araç ve gereçlerin imal ve ithalinde gerekli kolaylıkları sağlar.” hükmü bulunurken, aynı yasanın 20. maddesinde ise; “Zeytinlik sahaları içinde ve bu sahalara en az 3 kilometre mesafede zeytinyağı fabrikası hariç zeytinliklerin vegatatif ve generatif gelişmesine mani olacak kimyevi atık bırakan, toz ve duman çıkaran tesis yapılamaz ve işletilemez. Bu alanlarda yapılacak zeytinyağı fabrikaları ile küçük ölçekli tarımsal sanayi işletmeleri yapımı ve işletilmesi Tarım ve Köyişleri Bakanlığının iznine bağlıdır. (Değişik ikinci fıkra: 23/1/2008-5728/99 md.) Zeytincilik sahaları daraltılamaz. Ancak, belediye sınırları içinde bulunan zeytinlik sahalarının imar hudutları kapsamı içine alınması hâlinde altyapı ve sosyal tesisler dahil toplam yapılaşma, zeytinlik alanının % 10’unu geçemez. Bu sahalardaki zeytin ağaçlarının sökülmesi Tarım ve Köyişleri Bakanlığının fenni gerekçeye dayalı iznine tabidir. Bu iznin verilmesinde, Tarım ve Köyişleri Bakanlığına bağlı araştırma enstitülerinin ve mahallinde varsa ziraat odasının uygun görüşü alınır. Bu hâlde dahi kesin zaruret görülmeyen zeytin ağacı kesilemez ve sökülemez. İzinsiz kesenler veya

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Sayı:

Ankara .... / .... / 2022

sökenlere ağaç başına altmış Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu Kanunun yayımından önce zeytinlik alanlarına ilişkin kesinleşmiş imar planları geçerlidir” hükmüne yer verilmiştir.

D- Yine Anayasa'nın “Yönetmelikler” başlıklı 124. maddesinde de; “*Cumhurbaşkanı, bakanlıklar ve kamu tüzelkişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler.*” hükmü bulunmaktadır.

IV- HUKUKSAL AÇIKLAMALAR VE AYKIRILIKLAR:

Dava konusu Yönetmelik maddesi incelendiğinde görüleceği üzere ve aşağıda açıklanan nedenlerle zeytinlik alanlarının amacı dışında kullanımına imkan veren söz konusu düzenleme hukuka ve daha önce verilen yargı kararlarına aykırılık taşımakta olup iptali gerekmektedir.

İptale konu yönetmelik maddesi ile ülkenin **elektrik ihtiyacını karşılamak üzere Zeytin sahasının taşınması mümkün ise** yürütülen madencilik faaliyetlerinin tapuda zeytinlik olarak kayıtlı olan alanlara denk gelmesi halinde belirli şartlar dahilinde(*madencilik faaliyeti yürütecek kişinin faaliyetlerin bitiminde sahayı rehabilite ederek eski hale getireceğini taahhüt etmesi şartıyla*) zeytinlik sahasının taşınması ve zeytinlik sahasında madencilik faaliyetlerinin sürdürülmesi ile maden faaliyetleri için tesisler inşasının bakanlık(Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını) izni ile mümkün olduğu,

Zeytin sahasının taşınmasının mümkün olmadığı durumlarda ise sahada madencilik faaliyetleri yürütülmesine ve bu faaliyetlere ilişkin geçici tesisler inşa edilmesine **kamu yararı** dikkate alınarak bakanlıkça(Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını) belirli şartlar dahilinde(*madencilik faaliyeti yürütecek kişinin madencilik faaliyetleri bitiminde sahayı rehabilite ederek eski hale getireceğini ve Tarım ve Orman Bakanlığınca uygun görülecek alanda dikim normlarına uygun, faaliyet yürütülecek saha ile eşdeğer büyüklükte zeytin bahçesi tesis edeceğini taahhüt etmesi*) izin verileceği,

Öte yandan zeytin sahasının taşınmasına ilişkin tüm masraflardan ve zeytin sahasının taşınmasından kaynaklanan tüm taleplerden madencilik faaliyeti yürütmesi yönünde lehine karar verilen kişinin sorumlu olacağı, bu fıkra kapsamında zeytin sahasının taşınmasına ilişkin usul ve esaslar Tarım ve Orman Bakanlığının uygun görüşü alınarak Bakanlıkça, zeytin bahçesi tesis edilmesine ilişkin usul ve esaslar Tarım ve Orman Bakanlığınca belirleneceği kurala bağlanmıştır.

Zeytin alanları söz konusu düzenleme ile amacı dışında olmak üzere kullanıma açılmış, kamu yararı yok sayılmış, uzun yıllar geçirerek oluşan ve **kamunun uzun vadede istifade edeceği, sonraki nesillere mirası olan bu zeytinlik alanlar, kısa vadeli yatırımlara heba edilmek istenmiştir. Oysa, zeytin Türkiye açısından önemli tarım ürünlerinden biri olarak hem sofralık, hem de yağlık olarak işlenmesi nedeniyle gıda piyasası için katma değeri yüksek bir tarım ürünüdür.**

A-ANAYASA ve ULUSLARARASI SÖZLEŞMELERE AYKIRILIK:

aa. 2005 Uluslararası Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Antlaşmasına Aykırılık

İptali istenen Yönetmelik maddesi, Anayasa'nın 90. maddesi ile iç hukuk düzenlemesi haline gelmiş 20.02.2010 günlü 27499 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş 2015 yılında yenilenen ancak ülkemizin anlaşmaya taraf olmaya devam ettiği "2005 Uluslararası Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Anlaşması"na ve o anlaşma çerçevesinde kurulan Uluslararası Zeytin Konseyi üyeliğimize aykırılık oluşturmaktadır. Şöyle ki;

Sözleşmenin genel amacı;

1. Uluslararası teknik işbirliğine ilişkin olarak:

- Dünya zeytin yetiştiriciliğinin entegre ve sürdürülebilir gelişimi için uluslararası işbirliğini güçlendirmek;
- Zeytinyağları, pirina yağları ve sofralık zeytinler için üretim, sanayileşme, stoklama ve pazarlama politikalarının koordinasyonunu güçlendirmek;
- Diğer amaçlar yanında zeytinciliğin, zeytinyağı çıkartılmasının ve sofralık zeytin işlenmesinin modernleştirilmesi konusunda üretim kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla zeytin ürünleri sektöründe araştırma ve geliştirmeyi teşvik etmek ve teknoloji transferini ve eğitim faaliyetlerini güçlendirmek;
- Uluslararası zeytin ürünleri sektörünün muhtelif dalları arasında, mukabil uluslararası anlaşma ve mutabakatlara uygun olarak bu bağlamda yakın işbirliği bağlantıları yaratılması için zeytinyağı, pirina yağları ve sofralık zeytinlerde uluslararası ticaret işbirliğinin temellerini oluşturmak;
- Ürün kalitesini iyileştirmek ve buna dikkati çekmek için gösterilen çabalar ve atılan adımları iletmek;
- **Bilhassa çevrenin korunması ve muhafaza edilmesi maksadıyla zeytincilik ve çevre arasındaki etkileşimi iyileştirmek için gösterilen çabalar ve atılan adımları iletmek;**
- Zeytin ağacından elde edilen ürünlerden entegre biçimde faydalanılmasını tetkik etmek ve bunu güçlendirmek;
- **Zeytin ağaçlarının genetik kaynaklarının muhafaza edilmesi için faaliyetler yürütmek;** olarak belirlenmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti aynı Anlaşmanın Genel Yükümlülükler başlıklı 32. maddesiyle; "Üyeler bu Anlaşma kapsamındaki yükümlülükleri veya madde 1'de ortaya konulan genel amaçlarla çelişen herhangi bir önlemi kabul etmemeyi" taahhüt etmiştir.

Aynı Sözleşmenin 34. maddesinde; "Üyeler zeytin ve zeytinyağı üretiminin tüm aşamalarında çevresel ve ekolojik hususlara gereken önemi verecek ve Üyeler Konseyi tarafından bu alanda karşılaşılan herhangi bir problemin iyileştirilmesi veya çözülmesi için gerekli addedilen faaliyetleri yürütmeyi üstlenecektir." hükmü de yer almaktadır.

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Sayı:

Ankara .... / .... / 2022

Alıntılanan sözleşme maddeleri ile ülkemiz zeytin ve zeytinyağı üretiminin her aşamasında çevresel unsurlara önem vererek, olası sorunları zeytin lehine çözüme yükümlülüğü altında iken; Yönetmelik maddesi ile niteliği gereği tükenen kaynak olan maden ve madencilik faaliyetleri gerekçe gösterilerek zeytinlik alanlar aleyhine düzenleme yapılması anılan uluslararası anlaşmaya ve yükümlülüklerimize aykırılık oluşturmaktadır.

Her ne kadar dava konusu maddenin eklendiği ana Yönetmelikte “kamu yararı” kararı alınması usulü düzenlenmekte ise de; dile getirdiğimiz uluslararası yükümlülükler ve aşağıda açıklayacağımız zeytin ve yabanileri koruyan 3573 sayılı Kanunun hükümleri kapsamında “kamu yararı” ölçütünün, zeytin ve zeytincilik faaliyetleri lehine getirilmesi gerektiği kuşkusuzdur.

ab. Anayasa'nın 124., 2., 7., 5., 35., 13., 45., 56. Maddelerine Aykırılık

Yönetmelik maddesinin iç hukuk normu haline gelmiş uluslararası anlaşmaya aykırılığı yukarıda anlatılmış olup aşağıda da ayrıntılı şekilde düzenlemenin “3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı, Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun”a aykırılığı açıklanacaktır. Bu bakımdan Normlar Hiyerarşisinde üstte olan bu Kanun’a aykırı olarak, üstelik madencilik hakkında özel düzenlemeler getiren Maden Kanunu’na dayanılarak çıkarılan Maden Yönetmeliği ile düzenleme yapılması hukuka uygun olmadığı kabulü gerekmektedir.

Öncelikle belirtmek gerekir ki; T.C. Anayasası’nın 124. maddesinde de hüküm altına alındığı gibi; kamu tüzel kişileri “*kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla*”, yönetmelikler çıkarabilmektedir. Normlar hiyerarşisinde Anayasa ve yasaların altında yer alan yönetmeliklerin, yasal düzenlemeleri genişletmek ve değiştirmek gibi bir işlevleri bulunmamaktadır. Yasa hükümleri ancak bir başka yasa ile değiştirilebilir.

Normlar hiyerarşisi içinde daha üst nitelikte norm olan Anayasa ve yasaya uygunluğu zorunlu bulunan Yönetmeliğin, üst normun alttaki normla etkisiz hale getirilemeyeceğine ilişkin hukuk ilkesine (lex Superior) aykırı şekilde düzenlenen iptalini istediğimiz madde hükmü, Anayasa’nın 2. maddesinde yer alan “hukuk devleti” ana ilkesinin en önemli bileşenlerinden biri olan *hukukî güvenlik* ilkesine aykırıdır. Zira; Anayasa’nın 2. maddesinde yer alan “*Hukuk Devleti*” ilkesi, en kısa tanımıyla, vatandaşların “hukuki güvenlik” içinde yaşadıkları, kamu gücünün tüm eylem ve işlemlerinin Anayasa ve kanuna uygun olduğu ve yargı denetimine tâbi tutulduğu bir sistemi anlatmaktadır.

Nitekim Anayasa Mahkemesi de “**Hukuk Devleti**”ni; “*...eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuki güvenliği sağlayan, Anayasa’ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuk kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir.....*” olarak tanımlamakta (Anayasa Mahkemesi’nin 16.12.2021 tarih E. 2021/50, K.

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Sayı:

Ankara .... / .... / 2022

2021/89 sayılı kararı) ve “Hukuk Devleti”nin ön koşullarından birinin de, kişilere “hukuk güvenliği”nin sağlanması olduğunu ifade etmektedir.

Gerçekten, Anayasa Mahkemesi’ne göre; *“Kişilere hukuk güvenliğinin sağlanması, Anayasa’nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devletinin ön koşullarındandır. Hukuk devleti, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerektirir”* (Anayasa Mahkemesinin 22.12.2011 tarih E. 2010/7, K. 2011/172 sayılı kararı).

Anayasal açıdan, Zeytinlikleri düzenleyen özel bir Kanun varken, bu alanların kullanım biçiminin yönetmelikle hem de Madencilik Yönetmeliği ile “zeytinlik saha” olarak değiştirilmesi Anayasa’nın 7. maddesine aykırıdır. Yasama faaliyetinin devri niteliğindeki bu düzenleme aynı zamanda, Anayasa’nın 5. ve 124. maddesine de aykırıdır.

Anayasa’nın 35. maddesinde “mülkiyet hakkı” düzenlenmiş olup *“Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir. Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz.”* hükmünü içermektedir.

Devletin kişilerin mülkiyet hakkından tam anlamıyla yararlanabilmeleri ve mülkiyet hakkının etkili bir şekilde korunması amacıyla yasal, idari, mali, yargısal ve diğer önlemleri alması gerekirken; dava konusu Yönetmelik maddesi ile madencilik faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi amacıyla zeytin alanlarına müdahalede bulunmayı öngörmektedir. Oysa, hem devletin hüküm ve tasarrufu altında hem de yurttaşların maliki olduğu zeytinlikler bulunmaktadır. İlgili yönetmelik düzenlemesi bu alanların elektrik ihtiyacını karşılamak amacıyla madencilik faaliyetine açılacağını hüküm altına almıştır. Bu haliyle madde, özellikle özel gerçek ve tüzel kişilere ait zeytinlik alanlardaki mülkiyet hakkına müdahalede bulunmak suretiyle Anayasa’nın 35. maddesine aykırılık oluşturmaktadır.

Bundan başka **Zeytin ve Yabaniler Hakkında Kanunun öngörmediği bu hükmü, Yönetmelikle sağlamak Anayasanın Temel Haklar ve Ödevler başlığı altındaki Kişinin Hak ve Ödevleri içinde yer alan 13. maddedeki mülkiyet hakkını sınırlama koşullarına da aykırı düşmektedir.**

Üzerinde tarım faaliyeti gerçekleştirilen zeytin sahalarının “kamu yararı” gerekçesi ile ömrü doğal olarak sınırlı madencilik faaliyetlerine tercih edilmesi, dünyada yaşanan iklim krizi ve kıtlık tehlikesi de dikkate alındığında; Anayasa’nın 45. maddesi ile anayasal güvence altında olan tarım arazileri ile tarım işçilerine zarar vermesi bir yana akla, mantığa ve sürdürülebilir dünya idealine aykırıdır.

Dava konusu Yönetmelik maddesi aynı zamanda, tüm dilekçe içeriğinden anlaşılacağı üzere, Anayasa’nın 56. maddesinde yer alan *“Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama*

hakkına sahiptir.” olarak ifade edilen çevre hakkına da aykırılık oluşturmaktadır. Zira; iklim krizi nedeniyle kömür tüm dünyada terk edilirken, doğal ve zorunlu niteliği gereğince sınırlı, üstelik yenilenebilir kaynak olmayan kömür için, ömürlük zeytinliklerin feda edilmesi Anayasa’ya açıkça aykırılık teşkil etmektedir.

B- ZEYTİNCİLİĞİN ISLAHI, YABANİLERİNİN AŞILATTIRILMASI HAKKINDA KANUNA AYKIRILIK:

Zeytin sahalarının “kamu yararı” gerekçesi ile de olsa ömrü doğal olarak sınırlı madencilik faaliyetlerine tercih edilmesine yönelik dava konusu Yönetmelik maddesi, zeytin alanlarının korunmasına ilişkin ayrıntılı hükümler içeren 3573 sayılı Kanuna açıkça aykırılık oluşturmaktadır.

3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabancılarının Aşılattırılması Hakkında Kanun’un 14. maddesinde, zeytinliklere her çeşit hayvan sokulması, yerleşim sahaları hariç, zeytin sahalarına en az bir kilometre yakınlıkta koyun ve keçi ağılı yapılması dahi yasaklanmıştır. Kanun koyucunun, diğer maddelerde de (17 ve 20. maddeler) yer alan zeytin alanlarını koruma ısrarı bu kadar net iken, yasaya aykırı olarak düzenlenen dava konusu Yönetmelik maddesi ile bu alanların uluslararası yükümlülüğümüze de aykırılık oluşturacak şekilde madencilik faaliyetlerine açılması başlıca iptal nedenlerindedir.

Kanunun 17. maddesinde Kanun koyucunun devlete verdiği zeytin alanlarını koruma ve konuya ilişkin her türlü kolaylık sağlama yükümlülüğünü, zeytinliklere kamu gücü eliyle zarar verme sonucuna yol açacak dava konusu Yönetmelik maddesi ortadan kaldırmaktadır.

Bundan başka, 20. maddede zeytinlik sahalarının daraltılamayacağı genel kuralı konmuş; belirli halde daraltma yapılacak zeytinlik alanında kesin zaruret görülmeyen zeytin ağacının kesilemeyeceği, sökülemeyeceği hükme bağlanmıştır.

3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabancılarının Aşılattırılması Hakkında Kanun uyarınca özel koruma statüsüne sahip zeytin ağaçlarının sökülüp kaldırılması yasa maddesi uyarınca bazı özel usul ve esaslara bağlanmışken; dava konusu Yönetmelik maddesi ile kanunda yer alan zeytin ağacının korunmasına hizmet eden emredici hükümler adeta işlevsiz kılınmaktadır.

C – YARGI KARARLARINA AYKIRILIK:

Danıştay kararları ile de mevzuatta belirtilen zeytinlik alanlarına müdahalelerin önlenmesi ve bu alanların korunması amaçlanmıştır. Danıştay 8. Dairesi 19.02.2015 tarih E.2012/6113, K.2015/998 sayılı kararı (Ek-2), yine Danıştay 8. Dairesininin 20/01/2016 günlü E: 2012/6709, K:2016/164-sayılı kararları (Ek-3) bu konuyu açık bir şekilde ele almıştır

Dilekçemiz ekinde bir örneği sunulan yargı kararı, 3/4/1996 tarihli ve 22600 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Zeytinciliğin Islahı Yabanilerinin Aşılattırılmasına Dair Yönetmeliğe eklenen maddelerin kısmen kabul kısmen red kararına ilişkin olup 23. maddenin birinci fıkrasında yer alan “Zeytinlik sahaları içinde ve bu sahalara en az üç kilometre mesafede zeytin ağaçlarının bitkisel gelişimini ve çoğalmalarını engelleyecek kimyevi atık, toz ve duman çıkaran tesis yapılamaz ve işletilemez. Bu alanlarda yapılacak zeytinyağı fabrikaları ile küçük ölçekli tarımsal işletmelerin yapımı ve işletilmesi Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı’nın iznine bağlıdır.” hükmünün dayanak 3573 sayılı Kanun ile hukuka uygunluk teşkil ettiği kabul edilmiştir.

Söz konusu kararda, maddenin devamında yer alan “**alternatif alan bulunmaması ve Çevresel Etki Değerlendirme Raporu (ÇED)’na uygun olması koşuluyla, zeytinlik sahalarda, jeotermal kaynaklı teknolojik sera yatırımlarının yürütülebilmesi, enerji üretim tesislerin kurulabilmesi, madencilik, petrol ve doğal gaz arama ve işletme faaliyetlerinin yapılabilmesini mümkün hale getiren; ayrıca, çerçevesi ve sınırları belirtilmeksizin, Bakanlıklarca kamu yararı kararı alınmış plan ve yatırımlar ile savunmaya yönelik stratejik ihtiyaçların gerçekleştirilmesi imkanı getiren**” kısmının iptaline ilişkin gerekçe, dava konusu Yönetmeliğin iptal nedeni olarak hukuk dünyasında yerini almıştır:

“Alıntısı yapılan Anayasal ve yasal düzenlemelerin birlikte değerlendirilmesinden, zeytinliklerin korunmasının ve amaç dışı kullanılması ile tahribinin önlenmesinin kamu idarelerinin görevi olduğu, bu alanların kullanımına ilişkin şartların Kanun ile saptanması gerektiği, zeytinlik alanlarda faaliyetlerin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı direktifi altında yürütüleceği, alanların Bakanlık tarafından tespit edilip haritalandırılacağı, belli şartlar dahilinde zeytinlik alanların bu alanlarda zeytincilik faaliyeti gösteren kişilere devredilebileceği, devralan kişilerin bu alanları amacı dışında kullanamayacağı ve küçültmeyeceği, zeytinlik alanlar ve bu alanların üç kilometre yakınında zeytin yağı fabrikası hariç zeytinlerin gelişimini engelleyici tesis kurulamayacağı, hatta konut alanlarının bile zeytinlik alanlar dikkate alınarak sınırlandırmaya tabi tutulduğu ve zeytinlik alanların daraltılamayacağı anlaşılmaktadır....

*... Ayrıca, elverişli alanlarda zeytinliklerin kurulması ve mevcut ürün miktarı ve kalitesinin yükseltilmesi amacıyla çıkarılmış olan Yönetmeliğin, zeytinlik alanların belirlenmesini asgari bir büyüklük koşuluna bağlayarak bu büyüklüğün altında kalan zeytinlikleri, zeytinlik saha olarak kabul etmemek suretiyle Kanun’un sağladığı korumanın dışında bırakması ve **zeytinlik alanlarda Kanun’un hiç bir şekilde izin vermediği, kimyasal toz ve atık bırakacağı tartışmasız olan madencilik, enerji üretimi gibi faaliyetlerin yürütülmesine imkan tanınması, Yönetmeliği, varlık amacına aykırı düzenlemeler içermesi nedeniyle kendi içinde çelişkili bir duruma getirmektedir.**” (Ek-2 Danıştay 8. Dairesi 19.02.2015 tarih E.2012/6113, K.2015/998 sayılı kararı)*

Açık olarak anlaşıldığı üzere; zeytinlik alanları ile ilgili olarak daha önceden düzenlenen ve aynı amaca hizmet ettiği anlaşılan, zeytinlik alanların kullanım amacı dışında çeşitli madencilik ile maden tesislerine açılmasını öngören yönetmelik düzenlemesinin yargı kararları ile iptali sonrasında, benzer düzenleme bu kez başka bir Bakanlık tarafından yukarıda belirtildiği üzere hukuka, yasalara ve yargı kararlarına aykırı bir şekilde yeniden yürürlüğe konulmak istenmektedir.

D- TARIMIN BİLİMSEL GERÇEKLERİNE AYKIRILIK:

Kökü olan tüm bitkilerin çevresindeki toprakla birlikte çıkarılıp taşınabileceği hatalı bir yöntemdir. Kökleme, taşıma sırasında mevsimsel şartlara uymama, don, kuraklık vb. nedenlerle yerinden edilen zeytin ağaçlarının nakledildiği yerde yeşil ve verimli kalacağına ait bir garanti yoktur. Kaldı ki, yetişip yaş aldığı yerin toprak yapısına (killi, nemli ya da taşlı vb.) uyum sağlayarak yetişen bir ağacın, dava konusu değişikliğe göre bambaşka nitelikteki yerlere taşınması olasıdır. Değişiklikte, eşdeğer büyüklükte zeytin bahçesi taahhüdü yer almaktadır. Eşdeğerlik sadece büyüklükle ölçülmemelidir. Zira, yüzölçümünün aynı olması aynı nitelikte bahçenin oluştuğu sonucunu doğurmayacaktır. Verimin olumsuz etkilenmesi önlemek yüzölçümü ile giderilemeyecektir.

Bunun gibi rehabilite de, yaşlı, verimli yeriyle uyumlaşmış zeytinliklerin önce ortadan kaldırılıp, sonradan fidandan yetiştirilmesi ise, bunun verimli sonuçlar doğurmayacağı bellidir. Kaldı ki, madenler için yok edilen orman alanlarının rehabilite edilemediği bir gerçektir. Bu konudaki en bariz örnek, terk edilen maden ocaklarının yasal tüm taahhüt koşullarına rağmen örtülmemesi üzerine, yeni İstanbul Havalimanı inşaatı sırasında bu alanların doldurulmasıdır. Orman Genel Müdürlüğü, ağaç, kesim, fidan bedeli altında aldığı tutarları ağaçlandırmada değerlendiremediğinden, madenler nedeniyle de orman varlığı azalmaktadır. İptali istenen maddenin yürürlükte kalması halinde benzer durum ne yazık ki zeytinliklerin başına gelecektir.

E- SAVAŞ, İKLİM KRİZİ GERÇEKLERİNE AYKIRILIK:

Ülkemizin ve dünyamızın geçtiği savaş ortamı koşulları, kendi kendine yetebilen ve ekolojik, sosyal ve hukuk devletine bağlı idare anlayışıyla çözülebilir. Hukukla bağlı kalmayan, yargı kararlarına ve uluslararası sözleşmelere uymayan devletlerin yarattığı savaş koşulları örnek alınarak, yönetmelik düzenlemeleriyle gıda ve iklim geleceğimiz olan zeytinlikler daraltılamaz. Enerjide köklü bir iyileştirme, iklim adaleti perspektifine uygun, gıda egemenliğine ulusal düzeyde planlayabilmiş bir kamu yönetimi stratejisi ile önümüzdeki dönemin enerji ihtiyacı kadar hukuk devleti ihtiyacı da yerine getirilecektir. Bu nedenle anılan bu yönetmelik değişikliğinin iptal edilmesi için gerekli her türlü adımın atılması, ülkemizin hukukla bağlılığı açısından önemlidir. Yargı kararlarının yerine getirilmesinin gereğidir.

V- YÜRÜTMENİN DURDURULMASI İSTEMİ:

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 125. maddesinde “İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır ...İdari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkansız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda gerekçe gösterilerek yürütmenin durdurulmasına karar verilebilir...” hükmüne yer verilmiştir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usul Kanunu'nun 27. maddesi “2. Danıştay veya idari mahkemeler, idari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda, davalı idarenin savunması alındıktan veya savunma süresi geçtikten sonra gerekçe göstererek yürütmenin durdurulmasına karar verebilirler. Uygulanmakla etkisi tükenecek olan idari işlemlerin yürütülmesi, savunma alındıktan sonra yeniden karar verilmek üzere, idarenin savunması alınmaksızın da durdurulabilir. “ hükmünü içermektedir.

Gerek Uluslararası Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Anlaşması gerekse 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabancılarının Aşılattırılması Hakkında Kanun'a aykırı Yönetmelik maddesi, üst normun alttaki normla etkisiz hale getirilemeyeceğine ilişkin hukuk ilkesine (lex Superior) aykırı şekilde düzenlendiğinden; **iptalini istediğimiz madde yürürlükte kaldığı sürece, kamu yararı ile bireylere anayasal hak olarak verilen mülkiyet, tarımın ve tarım çalışanının korunması, çevre hakkı yasalara aykırı olarak çıkarılan dava konusu yönetmelik hükmü ile kısıtlanacağından; ileride muhtemel, temel hak ve özgürlükler açısından onarılamaz zararların engellenmesi ve telafisi olanaksız bu durumun önlenmesi için, yargılama sonuçlanıncaya kadar savunma alınmadan yürütmenin durdurulmasını da talep zorunluluğu doğmuştur.**

Malumunuz olduğu üzere; ülkemiz zeytin alanlarının mevcut olduğu bölgeler aynı zamanda madencilik faaliyetlerinin gerçekleştirilmek istendiği bölgeler olduğundan Yönetmelik maddesinin Dairenizce esas hakkında karar verilene kadar uygulanması, hali hazırda Akbelen Ormanı ve İkizköy'de sürdürülen yargılama faaliyetlerini olumsuz anlamda etkileyecek ve anılan dava dosyalarının yargı eliyle ulaşılmak istenen çevre koruma amacını işlevsiz kılacaktır. Açıklanan nedenlerle davalı Bakanlığın savunması alınmadan yürütmenin durdurulması kararı verilmesi gerekmektedir.

HUKUKİ

NEDENLER

: 2005 Uluslararası Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Anlaşması, T.C. Anayasası, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu, 2872 sayılı Çevre Kanunu, 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabancılarının Aşılattırılması Hakkında Kanun ve ilgili tüm yasal mevzuat.

DELİLLER

: Yasal mevzuat ve gerekli her türlü kanıt.

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Sayı:

Ankara .... / .... / 2022

SONUÇ ve İSTEM : Yukarıda açıklanan ve tetkik esnasında da saptanacak nedenlerle; 01.03.2022 tarih 31765 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “*Maden Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik*”ın 1. maddesinin iptali ile yargılama sonuçlanıp hüküm kesinleşinceye kadar savunma alınmadan yürütmenin durdurulmasına, yargılama gideri ve avukatlık ücretinin davalıya yükletilmesine karar verilmesini vekil edenim adına saygılarımla dilerim. 11.03.2022

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı
Vekili

EKLER :

Vekaletname Örneği

- 1- “*Maden Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik*”
- 2- Danıştay 8. Dairesi 19.02.2015 tarih E.2012/6113, K.2015/998 sayılı kararı
- 3- Danıştay 8. Dairesi 20/01/2016 günlü E: 2012/6709, K:2016/164-sayılı kararı